

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

ה א מיי פ"ו מהלכות
מנה הלכה י סג עין
מ טע"ע א"ח סי' טעב
סעף ד':
ב ב מיי פ"ה מהלכות
איסורי מונח הלכה א'
סג לאין שית:
ג [מיי] פ"ד מהל' מאכלות
אסורות הל' טו:

תורה אור השלם

1. לא תאכל עליו חמץ
שבעת ימים תאכל עליו
מצות לחם עני בני בחפזו
יציאת מארץ מצרים
למען תזכר את יום
צאתך מארץ מצרים כל
ימי חייך: דברים טו ג'
2. כי כל אכל חלב מן
הבהמה אשר יצרב
ממנה אשה לל' ונבחרה
החפש האבלת מעפיה:
ויקרא ו כה
3. כל המנחה אשר
תקריבו לל' לא תעשה
חמץ כי כל שאר וכל
דבש לא תקטירו ממנו
אשה לל': ויקרא ב' א'
4. מין ושבך יציר חמץ יין
וחמץ שבר לא ישתה וכל
משרת עבדים לא ישתה
ועבדים לזרע יבשלים לא
יאכל: במדבר ו ג'

רבינו הגנאל

ואמרנו מאי חזית דהאי
כל דכות מרבית לנשים
בכרת וממעט עירובין
מכרת. אימא לרבות
עירובין בכרת. ואמרנו
מסתברא קאי באוכלין
מרבא אוכלין, כלומר תב
כל אוכל לרבות כל
אדם האוכל ואפילו נשים,
וכתיב כל מחמצת לרבות
כל המחמצת ואפילו ע"י
תערובת בלאו, אבל לית
ליה אורחא דקרא כוקאי
באוכלין למשקב אוכלין,
לרבוני נאכלין. ואמרנו
איני דכל היכא דקאי
באוכלין לא מרבא נאכלין,
והתניא כי כל אוכל חלב
מן הבהמה אשר יקריבו
מנחה קרבן לה', אין לי
אלא חלב חמיימים הראוי
ליקרב, חלב בעלי מומין
מנין, ת"ל מן הבהמה,
חלב חולין מנין, ת"ל
כי כל, והא הכא כי
כל אוכל חלב חמיי, ודמשמע
אוכלין קאי
באוכלין וקא מרב חלב
חולין הנאכלין, ושנינו
היכא דליכא אוכלין מרבא
נאכלין, אבל היכא דאית
ליה לרבות אוכלין בגון
הנשים לא שבק אוכלין
ומרבא נאכלין, ורבנן
דלית להו לאו בעירובין,
משום דלא דרשו כל,
אם נשים שחייבות
בכרת מנא להו, ושנינו
כל לא דרשי, כי כל
דרשי, ובכרת חתיב כי כל
כל אוכל מחמצת ונכתת.
ואקשינא ל' אליעזר נימא
כל לרבות נשים, כי כל
לרבות עירובין בכרת,
דתיניא שאור לא תקטירו,
אין לי אלא כולו, מקצתו
מנין, ת"ל כל שאור,

סלקא דעתך אמינא כל שישנו בקום אכור מצה. תימה לר"י
היכי סלקא דעתך למידרש הכי אדרבה איכפא יש לדרוש
לחומרלאמקשינן ואור"י דס"ד לאורחיה דקרא דסיפא מפרש לרשיה
משום הכי אמר דכאילת מנה תלוי דכתיבא בפרק ועוד יש לומר

דהכא יש לדרוש יותר היתר לנשים
משום ג"ש דט"ו מחג הסוכות והוו
מיפטרי ממנה כמו מסוכה דפטור להו
צהדיא צפ' הישן (סוכה כח). מהלכה
למשה מקיני יש מקשים למנה נשים אין
חייבות לצי"י משום דכל שישנו בלבישת
שטתו ישנו בגדילים כדרשנינו בערכין
(דף ג. א.) גבי כניסי סכר לפרוש ר"י דפי'
דמסיפא לרשא סכר לפרוש קשה
לפך שלא יהו נשים חייבות בכלאים
וכי תימא ה"נ והא צפ"ק דבינה (דף
י. ט.) משמע דכלאים לא חוו למידי ג'
אין ר"י אלא בולו מקצתו מנין, בפרק
כל המנחות צלות מנה (מנחות
נח). מפרש אביי אין לי אלא כולו דהיינו
כזית מקלפו חצי זית מניין ורבה אמר
הסם דה"ק אין לי אלא קומץ כולו
מקצת קומץ מניין ומסיק הסם דאיכא
ביניהו דלצי"י סבר דיש קומץ בפחות
מז' וזמס דהיינו כזית לכן מפרש
כולו כזית וסבר נמי דיש הקטרה
בפחות מזית ואע"ג דצפ' כ"ד ג'ולין
(לקמן עט.) א"ר יהושע כל הזבחים
שצמורה שנספירי מהם כזית צער
וכזית חלב וזית את חזק משמע דאין
הקטרה בפחות מכזית הכא היינו
טעמא משום דסבר דיש קומץ בפחות
מז' וזמס א"כ כשריבה הכתוב חצי
קומץ ע"כ ריבה חצי זית ורבה סבר
אין קומץ בפחות מז' וזמס ואין
הקטרה בפחות מזית:

מאן שמעת ליה דרשי כל ר' אריעזר.

אף על גב דרשי נמי דרשי כל צפ' העערובות (זבחים
פג.) גבי כל חטאת ל' לא קשה דאפילו
יהא כר"ע מ"מ לא מישתמיט מנא
למימר (סיקבור) שיהא תערובת חמץ
בכרת ועוד נראה לר"י דאפילו לרבנן
דלא דרשי הכא כל דרשי צעלמא בריש
מרובה (ב"ק סג.) דלמנא כל רבוא הוא
וצפ' שני דסוכה (דף כח.) גבי כל
האזרח ודווקא הכא לא דרשי בצבר
נשים משום היקשא וכגון מקצת צבל
דרשי כל אפילו לדבר שאין סברא לרבות כגון עירובין וכגון
ואהא קאמר נמי דרבנן לא דרשי כל:

חזין מאיסורי נזיר. אע"ג דחטאת נמי קאמר לקמן לרבי יוחנן
היתר מצטרף לאיסור הכא לא חשיב חטאת דבדקדשים
לא קמיייר:

כמאן בר"א דרשי כל. נראה לר"י דזעירי משמע ליה דשאור
היתר מצטרף לאיסור מדקתני עירובין מניין ת"ל כי כל ומדרבי עירובין א"כ היתר מצטרף לאיסור והיינו דכרצא דלדידיה
ה"פ מקלפו מניין היינו זית שלם אצל לצדי דמפרש מקלפו מניין חצי זית לא שייך היתר מצטרף לאיסור דאמשהו לאיסור לחודיה מייחב
והא דמרבה עירובין היינו כשמתערב לגמרי ולא אמר שיתצטל האיסור אגב היתר והא דקאמר כמאן כר"א דרשי כל משום דלרבנן
אף על גב דרשי כי כל לא מוקמא ליה לרבות עירובין אלא לרבות משמע ליה מקצת היינו חצי זית קומץ דשאור
וחצי זית דמנה ואין מעורבין אלא כל אחד ניכר וק"ל לפירושו טובא חדא דלא הו זעירי לא כצדי ולא כרצא וק"ל ועוד מאי קאמר כמאן
כר"א הא כרבנן נמי אתיא דשא כי כל דרשי ומוקמינן ליה אמקלפו דהיינו היתר מצטרף לאיסור לפ"ה ועוד בחמץ מנין ת"ל כל
כיון דלרין קרא להיתר מצטרף לאיסור ועוד דלפ"ה ג"ל מקלפו מניין פי' חצי זית איסור וחצי זית היתר שאינם מעורבים יחד דאי לאו
הכי היינו עירובין ולקמן גבי חטאת משמע דאין היתר מצטרף לאיסור אם לא שיתערב האיסור וההיתר יחד דהא אמר עד שיעלב בצשרה:
לענין

מזות עשה שהזמן גרמא. נפקא לן צפ"ק דקדושין (דף כט.) דנשים
פטורות: קמ"ל. האי כל דמוהרות על החמץ וכיון דמוהרות על לאו
דחמץ חייבות בעשה דאילת מנה לילה הראשון ואע"ג דזמן גרמא
כר' אליעזר הואיל וישנן צבל תאכל חמץ דנפקא לן מכל אוכל חמץ

ישנן בקום אכול מנה: קאי באוכלין.
כל דגבי כרת באוכלין חמץ כתיב אצל
כל דאזהרה צנאכל כתיב כל מחמצת:
קאי באוכלין מרבה נאכלין. בתמיה:
אשר יקריב. משמע קדשים ושיהיו
תמימים: הסם דליכא לרבוני אוכלין.
הא נשים מדרב יהודה נפקי (ב) השה
הכתוב אשה לאיש לכל דגבי כרת
שצמורה: (ב) דהיא לרבוני אוכלין.

נשים באיסור חמץ דלא נפקי לן
מדרב יהודה דאמרן לעיל לא שביק
אוכלין ומרבה נאכלין: ופרסינן ורבנן.
דפליגי אדר"א בעירובין דחמץ כיון
דלית להו לאו בעירובין פשיטא כל
דכתיב גבי אזהרה לכל מחמצת לא
דרשי והשמה על כרחך כל דגבי כרת
לרבוני נשים נמי לא דרשי ואלא נשים
מנא להו: כל דגבי אזהרה דלא כתיב
כי צהדיה לא דרשינן לרבוני נאכלין
דעירובין אצל גבי כרת דאוכלין כתיב
כי כל אוכל דרשינן ליה: ומקשינן
ור"א אימא כל. דכרת לרבוני נשים
כי כל דכרת לרבוני עירובין נמי לכרת
דכיון דליכא חו אוכלין לרבוני נאכלין
דיה נאכלין כדאמרן גבי חלב וזמנא
על עירובין בכרת: אין לי אלא כולו.
זומן שכל הקטר מן השאור: מקלפו.
חצי זית שאינו הקטר שלם דאין
הקטרה פחותה מכזית: עירובין מניין.
כשאינו צעין אלא מעורב וצבל עס
מנחה הוגנת של מזאת לאחר שפתתן
דאין צעין: אין היתר מצטרף
לאיסור. אכל חצי זית חלב וחצי זית
צער צבת אחת אין היתר משלים את
שיעור האיסור לחיוב חוץ מאיסורי
נזיר שאם אכל חצי זית ענבים וחצי זית
לחם צבת אחת חייב שהרי אמרה
תורה משרת עבדים לא ישתה חייב
על שריית פתו ציין ואי איכא מנין
לחודה כזית מנא לי קרא. וכל משרת
לא גרסינן ואית דגרסי ליה ומפרשי
דאפילו לרבנן דלא דרשי כל וכל דרשי
ולא היא דהא פרישין לקמן [מד]. האי

מיעביא ליה לכדתניא משרת ליתן טעם כעיקר ואם איתא נימא ליה
אנא טעמא דידי מוכל אלא ממשעומתא דמשרת נפקא ליה וכל לא
דרשי: אף שאור צל הקטירו. נמי היתר מצטרף לאיסור חצי זית קומץ
דשאור וחצי זית דמנה ואין מעורבין אלא כל אחד ניכר: כר"א דרשי
כל לעיל ומהתם נפקא ליה כדאמרן לעיל מקלפו מניין ת"ל כל
ודרשי ליה הכי מקלפו מניין חצי זית שאור וחצי זית מנה עמו:
אפילו

שאר ותו לא, אפילו כותח הבבלי לרבי אליעזר היתר מצטרף לאיסור, והוה ליה
שאר ותו לא, אפילו כותח הבבלי לרבי אליעזר היתר מצטרף לאיסור, והוה ליה

(א) ג'ל אלעזר, (ב) לקמן
לא: (א) ינח למחוק כמו
שמוחק הרש"י בכימות
כה: גבי רב תמליפא אבוי
דרב הונא בן תמליפא ועי'
לקמן קח: חכמים ע"י:
(ד) מנחות נח, (ה) מיר לה;
(ו) [שמות יב, א] (ז) [שם],
(ח) [ע"פ, א] (ט) [מנחות נח, א];
(י) [וע"פ חסי' יבמות ד, א];
ד"ה דכתיב ומוס' שצועי'
ד"ה ורש"י ומוספות ערכין
ג: [ד"ה ה"ג, א] (ל) [וע"פ
מוס' יבמות פב, ד"ה מ"ל
ועוס' מנחות יא: ד"ה קומץ
ועוד ע"י ד"ה אמר].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הסם וכו'
נפקי דהשוורה: (ב) ד"ה
עירובין וכו' דאינו צעין:

מוסף רש"י

עירובין מניין, שרינו
עס מנה דלא מיכר
(מנחות נח). שהרי
אמרה תורה משרת.
לרבות שאפילו לא הו
איסורי נזיר כשיעור, ואימר
משלמו לזמן שהוא חייב
(נזיר דה).

מוסף תוספות

א. דהייבא דיכא לאקרי
לחומרלא וקלא, לחומרא
מקשינן, מוס' שאנן.
ב. דהייב פירושו לא תאכל
עליו חמץ למי שצוה לו
שיאכל מצות אבל למירדש
איכא מרישה לסיפיה אין
סברא למירדש, מוס' ר"ס.
ג. משמע דאפי' לנשים
אסורי, מוס' הר"ש.
ד. גיר' עירובין מנין דהיינו
חצי זית וזית וחצי זית
איסור דמצטרפין ת"ל כי
כל מוס' שאנן. ה. דלאבי
בלחוד ולרובא מקצתו היינו
חצי קומץ שאור ואית ביה
כזית, מ"י ה"י, ו. כיון
דרשי ברישא היתר
מצטרף לאיסור, והדר
עירובין, מוס' הר"ש.

רבינו הגנאל (המשך)

עירובין, מאן שמעת ליה
דריש כל ר' אליעזר ודרש
כי כל לרבות עירובין,
ועלתה בקשיא. אמר ר'
אבהו א"ר יוחנן אין
היתר מצטרף לאיסור,
חוץ מאיסורי נזיר, שהרי
אילו אמרה תורה משרת
עבדים היית למד שמשרת
עבדים בלבד הוא אסור,
למה כתב כל לאסור
עירובין, זעירי אמר אף
שאור בכל תקטירו היתר
מצטרף לאיסור, ואם יש
מקצת שאור ומצה משלים
לכזית חייב. כמאן בר'
אליעזר דמרבה עירובין
מכל, ומקשינן אם כן
הוא כי זעירי אליבא דר'
אליעזר קאמר, אמאי אמר
לזעירי למימניהו ללחלו.

(א) מנחות כו: נח: (ב) ימיר לו: (ג) טבול יום פ"ב [מ"ג מיר לו: (ד) [ע"ש"ד] (ד) [פ"י שנומע ואוכל כמו שרפה היה בע"ז טו: ע"י מוס' מיר לו: ד"ה הנח:] (ה) [נכרות לה: וס"ג:] (ו) לליל טו: יבמות פ"ב מיר לו: [מוספתא דתרומוס פ"ו ה"ט"ו והא ללא מקס' ממנה דתרומוס פ"ו מ"ה ע"י ב"ש ש"ס:] (ז) [לעיל ג.] (ח) [דף נח:] (ט) [וב"ע מוספתא שנומע כח: ד"ה כתיב שמוע' (י) [וב"ע ב"ש ד"ה הנח:]

מוסף רש"י

יש הקטרה לפחות מכזית. והכי נמי אמרין כהקומץ (מנחות כו:) הקטיר קומה פעמים כשרה. הלכך אפילו פחות מכזית חייב (שם) (ח). המקפה של תרומה. הששיה מין של תרומה. מקפה רטוב (וידר לז'). והשום והשמן שנתנו לתוכו משום תבלין (שם). ונגע טבול יום במקפת. איכא דאמרי בשם ר' שמן של תרומה אכל לא במקפה דחולין, דטבול יום שיהיה רבין שני ואין שני עשה שלישי אלא בתרומה, ואית דאמרי מאי בתקנתא אפילו במקפה של חולין, דיון דעריבי מחד מנח דמי כיה מנחן דנגע בתרומה עשה (שם). מקום מגעו אמאי פסול. הא אין טומאה אולגין בפחות מבכ"ל (שם). דאיכא כותב בכדי אכילת פרס. חשיב לה כאלו היא תרומה ויוני שנגע בו פסל מקום מגעו (שם) (ד). דאורייתא אמאי דעלה מלקות (שם). בכזית הבבלי. דאית דקומנתא דגמרי פסקו ואלו עובדי (לעיל ג.) דקאמר ועל עירובי בולא כנס, הא לא אפשי' ללא היו בכדי אכילת פרס שיעור כזית (וידר לז'). דקשריף וקאביל ליה. שנומע ואוכל עד שנומע ממנו בכדי אכילת פרס (שם). בטלה דעתיה אצל כל אדם. וזאת דין אכילה כן, שאין אדם רגיל לאכול בעיניה לפי שהוא חרף בומר, ולא חייבנו מורה ללא אכילת (שם) ואי משטר קטור. מטבול פתו (ב"ש פ"ה) שוטבל כה פתו ובלא פתו ואוכל אכל בשום זמן של תרומה להכי לוקה בכזית דלוקה בכדי אכילת פרס דאורייתא (וידר לז'). מדרובות. שיעורין לתוכן תבלין (שם). אמאי אמרין שאני תרומה לתוך כ"ו. אמאי תבלין כהו כולי האי לאמתת שאני אומר תרומה לתוך חולין, תרומה נפלה ולא לתוך חולין, וזאת דין אכילה כן, שכל חולין ואיכא כזית בכדי אכילת פרס (שם). דמתרנן קין ולא ממתינין מיהו כולי האי (שם). ולפניהם ב' סאין. של פירות (רע"ז ח.) ונפלו אלו. הסאין, לתוך אלו. הקופות ודוע לנו שהסאת נפל וזאת כו' ואין דיעו אי זה וזו וזו אי זה כו' (שם). מותרין. פירות של קופות החולין מותרין לז' כמתלה אפילו אין בקופה כדי להעלות הסאה בחדה ומאה (שם).

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מד.

עין משפט גר מצוה

א א מ"י פ"ה מהל' אטורי מנחת הלכה ב: ב ב מ"י פ"ה מהל' טומאת אולגין הי"ב: ג ג שס הל' יג: ד ד מ"י פ"ד מהל' מאלכו' אטורי הל' ח: יא ה מ"י פ"א מהל' תרומות הל' כו סג עשין קלג טו"ע ע"ד סימן גלא עתק ב: יב ו מ"י פ"ה מנחת מיר הלכה ד:

מוסף תוספות

א. מרבי חצי שיעור לאיסורא. מוס' הל"ש. ב. כלומר דמדרבייתא חד בתרי בטילי הוא תרומה בחד ומאז דרבנן הוא. מוס' מיר לו. ג. והיאך יבטל דבר שהוא בעין. מוס' שלק. ד. וליכא מאן דמפליג בין מקום לשאינו מקום מגעו. מוס' הל"ש. ה. ופחות מבכזית אולגין אינו מקבל טומאה דכפירוש ר"ת (לעיל ג:). מוס' טו"ע. ו. ובעני ר"ש לא שיהיה זאת הגירסא שכבחה קומות פ"י שאוכל מקבל טומאה בכל שהוא. מוס' מיר ש"ט. ז. והיינו הדין דפרק השוחט. מוס' הל"ן.

רבינו חננאל

ושנין איין הני כלתו היתר מצטרף לאיסור ניהור, מיהו לא הוכיח ועיני השאר לבדו אלא לאפקי מדאביי דאמר יש הקטרה בפחות מכזית, אהו זעירי לאשמעתינן דאין הקטרה בפחות מכזית ובעי צירוף להשלימו. אקשינן אהו זעירי (לר"י יוחנן ליכא מידי אחרוני דהיתר מצטרף לאיסור, להגניא מקפה של חולין והשום והשמן של תרומה ונגע טבול יום במקפת לא פסל אלא מקום מגעו, והרינן בה אפילו מקום מגעו במקפת אמאי פסול, ואמרי שמיה דר' יוחנן הואיל וזו לוקה על המקפה בכזית, מאי לאו משום דמקפה שיהא היתר מצטרפת לשום ולשמן שהן איסור ונעשית המקפת כלה איסור, לפיכך זו האוכל ממנה לוקה, אלמא לרבי יוחנן איכא דברים אחרים דהיתר מצטרף לאיסור מדאורייתא. ושנינן לעולם לית ליה, והכא כגון דאיכא במקפה שאכל הוה, יש בה באותה אכילה כזית מן השום והשמן של תרומה, ומצטרף השום והשמן ונעשית כזית, לפיכך לוקה. שאינו לוקה אלא על התרומה ולא על המקפה. ושיעור אכילה שמצטרפת משום ער מצטרפין לכזית בכדי אכילת פרס, דתניא אכל וחזר ואכל אם יש מחלתא אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה שיעור כדי אכילת פרס מצטרפין, וכמה היא כדי אכילת פרס, מצאנו ששיעור רבי שיעור חצי פרס, כמה שיעורו שני ביצים ואחד מעשרים בכיפה, ונמצא הפרס ארבעה ביצים ואחד מעשרה בכיפה. ומפורש בעירובין פרק כיצד משתתפין בתרומין. ואקשינן אי הכי בכזית הבבלי נמי נימא איכא כזית אוכל בכדי אכילת פרס, ואמאי פליגי רבנן ואמרי בולא כלום. ואמרינן שאני כזית הבבלי דלא משכתת בה כזית בכדי אכילת פרס, אי דקשריף ואיכל כזית, כגון אכילת הביצה בטלה דעתו, כלומר אין זה דרך ארץ, ולא דקא

אפילו חמץ נמי. דהא אמרינן על עירובו בלאו והיינו נמי היתר מנטרף לאיסור: ומשני אין הכי נמי. דחמץ בפסח היתר מנטרף לאיסור והאי דנקיט שאור לאפוקי מדאביי דאמר במנחות ב' כל המנחות בלאו יש הקטרה בפחות מכזית וחייב דבקטרת שאור כל דהו ולא בעי צירוף ומתוך לבריתא דלעיל הכי אין לי אלא כזית חזי זית מנין ת"ל כל ויליף מינה דיש הקטרה לפחות מכזית קא משמע לן דאין הקטרה ואי איכא צירוף אין ואי לא לא: **נאה שמעפא.** דר' יוחנן: ומקפה. תבשיל קפוי ועב של תרומה כגון דייסא והשום והשמן הגתוין צו לתבלין היו של חולין: **פסל אם.** כל הקדירה דמקפה עיקר וטבול יום פוסל את התרומה:

מקום מגעו אמאי פסל הא בטלו לכו טבלין ברובא. דקא ס"ד דימוע מדרבנן הוא דאסור: **ואמר רבה בר רב חנה.** דימוע מדאורייתא הוא וזו לוקה עליו בזית משום דיש סת תרומה עלה הלכך לגבי טומאה נמי שם תרומה עלה ומיהו לא חמירא כתרומה עצמה ליפסול את כולן ומ"ט זר לוקה עליו בזית משום זרות הא לא אכל כזית תרומה לאו משום דהיתר מנטרף לאיסור: ומשני מאי לוקה בכזית דקאמר כזית בכדי אכילת פרס שאם אכל פרס ממנו שיעור ארבעה ביצים יש בו כזית תרומה. וק"ל דכל שיעורי אכילת אסור צין כזית של חלב ודם וצין כזית דיום הכפורים מנטרפת אכילת השיעור בכדי שהייה זו שאם אכל כמרדל חלב וחזר ואכל כמרדל עד שהשלים לכזית אם אין מתמילת האכילה ועד סופה יותר משתיית מנטרף והוה כמו שטבול צנת אמת וויי. והכא נמי שן כאן תרומה כדי להנטרף כזית באכילת פרס מננו: **וכזית בכדי איניס פרס דאורייתא.** בתמיה. הא דלמור רבנן כזית מנטרף כשיעור שהייה אכילת פרס מי הוא מדאורייתא הלכה למשה לוקה ומתרת משום דלחכי כזית מלאיסור כזית מתיבת: **אמאי פליגי רבנן עליה דר' אליעזר כזיתא.** נהי נמי דלא דרשי כל לרבות עירובו הא אכיל מיהא מלאיסור כזית בכדי אכילת פרס: **ואלא מאי.** ספירא לך האי לוקה דכזה משום דהיתר מנטרף **אמאי רבנן וזכח כזית קאמר דלקי: סוף סוף אמאי פליגי רבנן עליה.** ינטרף

היתר לאיסור וליחייב: **אלא גרס:** **הנה לנוסח הבבלי.** דלא אכיל כזית מן החמץ כשיעור שהייה אכילת פרס דהא כותח אינו עשוי לאכול אלא לטבול ואי מתרמי ואכיל ליה ממש דהשתא איכא כזית ממנה להנטרף כשיעור אכילת פרס ממנו: **בעלה דעסו.** ולא אכילה היא לחיובי עלה: **ואי מישטר קא שטר.** מטבול בתוכו כדרכו ליכא כזית מן החמץ בכדי שהייה אכילת פרס כששכאל כדי אכילת פרס ממה שטיבול בתוכו לא אכל מן הכותח אלא מעט או שני זיתים או ארבעה ובהואו פורתא ליכא מן החמץ כזית. ושכר הנדי נמי איש על גב דשמי ליה בעיניה מיהו אין לך שותה: **וג' כוסות שלא יפסקו וישהה צינתים הלכך בכדי שהייה אכילת פרס לא שתי כזית מן החמץ לצד מן המים ושאר התערובת שסתם שכר עיקרו מן התמרים או מתאנים אלא שבמדי מערב עמהם מי שעורין קלת: פרס.** הוא חזי ככר ששיעורו צו עירובי תמומים שהוא מוון שתי סעודות ומזוי לזית המנוגע לטמא בגדים אם ישהה צו כדי אכילתו שנתנה מורה שיעור שהייתו כדי סעודה דכתיב (ויקרא יד) והאכול צבית יכנס את בגדיו והלכה למשה מסיני דחזי ככר של שמונה ביצים הוא סעודה: **שפי מדוכות.** שהתבלין ידוין בתוכן פלפלין וזנגבלי: **אלו לתוך אלו.** ממדוכות לתוך הקדירות: **מוסרין.** קדירות חולין לזר: **היכי אמרינן שאני אומר.** ותלינן לקולא צעון מיתה ודילמא תרומה לתוך חולין נפל וכי אכיל לה איכא כזית תרומה באכילת פרס אלא שמע מינה אי נמי ודאי נפל לא מייחייב משום כזית בכדי אכילת פרס **אלא מדרבנן וכי מספקא לן תלינן לקולא:** במסכת מיר [נו:] **גרסינן ואלא מאי היסר מנטרף לאיסור היכי אמר שאני אומר אלא הנה לתרומה טבלין דמדרבנן.** דראשית דגנך מירושך ויחכך כתיב

לענין חמץ בפסח נמי. לר' יוחנן לא מצי פריך דלחיה לא דריש כל ואם תאמר והא דפרכא בתרא דיומא (דף עז.) דריש רבי יוחנן מכל חלב דחזי שיעור אסור מן התורה ואור"י דלא דריש אלא לאיסורא אבל להתמיז מלקות כמו בכשיעור לא וכן גבי חמץ א"ט:

ה"ג רש"י **מקום מגעו אמאי פסל הא במ"ד ברובא.** ופירש דס"ד השתא דדימוע דרבנן^ב וקשה לרבי"א דמשמע שהשום והשמן צעין מדקמי נגע במקפת ולא קמי במקפת^א ועוד דמי ספירא אימתי צומן שהן גוש דקטרה אכל אם היה מפוזר טעור ולי פסיל מקום מגעו משום מוועם אדרבה כי היו מפוזר יש לו להיות מדומע יותר ועוד אמאי פסיל מקום מגעו ותו לא כיון דחשיב כמו כולה תרומה על ידי דימוע יפסל הכל או לא יפסל אפילו מקום מגעו דהדיא איתא הא פלוגתא במסכת טבול יום צעיקה מדומעת ומי שפוסלה פוסלה לגמרי ומי שמכשיר כמכשיר לגמרי^א ורסאה לר"י כפירוש ר"ת דפירש דמתמיזין מיידי שהשום והשמן צעין וכדגרס בכל הספרים מקום מגעו אמאי פסל והא לא הו כצי"ה^א והואיל דלא מקבל טומאה אלא מדרבנן אית לן למימר דטבלי אגב מקפה דפירש דפרכא כל שעה (לעיל דף ע"ג:)^א

לאן משום דהיתר מצטרף לאיסור. ומטעם הואיל אם היה מלקט מן השום או מן השמן כזית ולקח עליו לית לן למימר שלא טבול אגב מקפה כיון שאין דרך אכילה צק: **דאי"בא** כזית בכדי אכילת פרס. מקשינן דזהשומט (חולין דף ע"ג:) ^א אמרינן הנה לנוסח דמטעם דלית ציה כזית בכדי אכילת פרס משמע דמסתמא לא הו כזית בכדי אכילת פרס וש' לומר דהכא קיס ליה דעסקינן דלית ציה כזית בכדי אכילת פרס ולפירוש ר"ת דמוקי שהשום והשמן צעין אמי שפיר דאי הו מעורב לא הו כזית בכדי אכילת פרס:^א

אלא מאי היתר רב'. נראה דלא גרס ליה דאי גרס ליה א"כ מאי ס"ד דאביי לאקשויי כיון דלדידיה נמי קשה אלא לאביי א"ש דפליגי עליה רבנן דלר"ע דווקא אית ליה היתר מנטרף לאיסור בכל התורה דגרמ מנייר אכל לרבנן דמוקמי משרת לטעם שציקר לית להו היתר

מנטרף לאיסור בשום מקום ועוד דצמיר צ' א' מייני (דף ג:). גרסינן גבי שתי קופות דבסמך בשלמא לדידי דלמינא היתר מנטרף לאיסור דנפיש חולין פ"י לאביי הא דהיתר מנטרף לאיסור היינו כשיש מן האיסור יותר מן היתר או ששניהם צשוה אכל כשהיתר רבה על האיסור אין מנטרף ולרב דימי אין היתר מנטרף לאיסור בשום מקום דממסיק לקמן דהו חטאת ומיר שני כתיבים הצאים כחדה ואין מלמדין ו"פ א"ה אמאי פליגי רבנן כו' בשלמא לדידי פליגי רבנן משום דר' אליעזר דריש כל ואחא כל לרבות אפילו כשהאיסור מועט ורבנן לא דרשי כל דכשהאיסור מועט אין מנטרף כמו בעלמא אלא לדידך אמאי פליגי וכן גבי קופה ומדוכות אמי שפיר לאביי:

הנה לתרומת תבלין דרבנן. קשה לרשב"א כיון דתרומת תבלין דרבנן גבי שום אמאי פסל מקום מגעו וש' לתלך: **איתרבייה** שתי קופות. ואם תאמר מאי פריך אמאי אמרינן שאני אומר והא שפיטא דככל מקום מדאורייתא מין צמינו טבל ברוב והכא מייירי שרבו חולין על התרומה כיון דסבר השתא דמייירי בתרומה דאורייתא דדאורייתא בעי רבייה אפילו לר' יוחנן דבעלל (יבמות דף ע"ג:) ^א ואור"י דבעי למימר בכל ענין אפילו מין צמינו מינו כגון קמח חיטין צקמח שעורין שאינו ניכר: והא

שטר ואכיל שהוא כעין טבילת פת במקו, ליכא כזית מקומינתא דאומא כשיעור שעה כדי שיאכל אדם פרס, ואם הוא יותר מזה השיעור אין מצטרפין ראשון ראשון בטלי. ומובינן מיהא שתי קדירות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי מדוכות באחת תבלין של תרומה כו'. ושנין הנה לתרומת תבלין דאניה מן התורה, לפי שאינם מיני תבואות. ומתביינן טוב שתי קופות של חולין ושל תרומה, ולפניהם שתי סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין, שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו, ואי כזית בכדי אכילת פרס מדאורייתא מצטרף, כל ספק דאורייתא לחומרא, אמאי אנני שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו נמצא מוקל. ומשנינן כי תניא ההיא בתרומה בזמן הזה שהיא מדרבנן. ואקשינן מדרך אחרת ומשרת להיתר מצטרף לאיסור הוא דאחא, והוא מיבעי ליה לכדתניא משרת